

2 Απριλίου 2017

Όταν η τέχνη παγώνει τον χρόνο (Νίκος Ταμουτσέλης, Εικαστικός)

/ [Πεμπουσσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)



Η προσέγγιση στο έργο τέχνης, είναι μια καταγραφή μια αναπαράσταση ενός χώρου, ο οποίος μας δίνει το δικαίωμα να ανακαλύψουμε τον μικρό κόσμο και τα στοιχεία που μας περιβάλλουν και να σκεφτούμε όχι μόνο τα αίτια δημιουργίας του, της ύπαρξής του, αλλά και εκείνα τα αίτια που προκαλούν τη φθορά και την κατάρρευση του.

Η τέχνη έχει αυτή τη δύναμη των εικόνων, των σχημάτων, των συμβόλων που προβάλλει ο καλλιτέχνης, η επιστήμη όμως καλείται να δώσει τις απαντήσεις και σκοπός αυτής της εικαστικής εργασίας είναι να προκαλέσει εκείνες τις εντυπώσεις οι οποίες θα μπορούν να οδηγήσουν σε απόψεις, σε συμπεράσματα, για τη διερεύνηση των γεγονότων και των πιθανόν λόγων και αιτιών που έχουν άμεση σχέση με το πραγματικό κόσμο, αλλά και τον παράλληλο μικρό κόσμο που αναπαριστούν τα θέματα. Όσοι έχουν μελετήσει την περιοχή[12] πιστεύουν, ότι οι κάτοικοι της εξακολουθούν να επηρεάζονται και σήμερα από μια μεταφυσική διάσταση, καθώς το λεκανοπέδιο μοιάζει να κλείνει μέσα του όλα τα γεγονότα που εκτυλίχθηκαν από την εποχή του Σαμουήλ και μέχρι τα χρόνια του Εμφυλίου.

Η δράση και οι ενέργειες των Ελλήνων Σλαβόφωνων Μακεδόνων[13] καπεταναίων, στην περιοχή, κατά τη διάρκεια του Μακεδονικού Αγώνα 1904 - 1908 ενάντια στους κατακτητές Οθωμανούς και άλλων εθνολογικών ομάδων, διαμόρφωσαν για τους συγκεκριμένους λόγους το μικροκλίμα της περιοχής. Ανάλογα συνέβη και την περίοδο των Βαλκανικών Αγώνων, όπως την περίοδο της τριπλής κατοχής 1941 - 1944, αλλά κυρίως κατά τη διάρκεια των εμφυλιακών και μετα εμφυλιακών συμπεριφορών. Άλλωστε αυτά τα μέρη για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα υπήρξαν θέατρο προπαγάνδας, πολεμικών συγκρούσεων και έντονων εθνολογικών αντιπαραθέσεων μεταξύ των διαφορετικών ομάδων που αναπτύχθηκαν στα Βαλκανικές χώρες και αποσκοπούσαν στη δημιουργία κλίματος, για τη διεκδίκηση των εδαφών και τη προσάρτησή τους στις διαμορφώσεις των νέων κρατών, μετά την αποχώρηση των κατακτητών.

Η σημερινή εικόνα που παρουσιάζει η περιοχή, ξέχωρα την ομορφιά του φυσικού τοπίου, έχει και ενδιαφέρον από την οπτική της μελέτης της οργάνωσης του αρχιτεκτονικού χώρου μέσα από τα προβαλλόμενα κτηριακά πρότυπα. Ο καλλιτέχνης παρατηρητής αντιλαμβάνεται ότι το περιεχόμενο των έργων παρουσιάζει μισογκρεμισμένα κτήρια και εγκαταλελειμμένους ορεινούς οικισμούς. Αυτό όμως που υπάρχει πίσω από κάθε σημείο του περιεχομένου στα έργα είναι ακριβώς αυτή η συνεχόμενη μορφή αναγέννησης του τοπίου και του χώρου, μέσα από τα ίδια υλικά της δημιουργίας του. Φυσικά υλικά που μας παραπέμπουν σε αυτές τις ακολουθίες και τις λειτουργίες αναγέννησης και παράλληλης εξαφάνισης των μικρών ή μεγάλων κόσμων. Εκεί όπου το ίδιο το υλικό επιστρέφει στο χώρο, εκεί από όπου γεννήθηκε.

Ο Χρόνος εδώ στα έργα προβάλλεται ως μια έννοια με συγκεκριμένα πολιτισμικά και αισθητικά χαρακτηριστικά, κατακτήσεις οι οποίες αναπτύχθηκαν με βάση τις διαφορετικές μορφές αλληλεπιδράσεων ανάμεσα στους λαούς της βαλκανικής, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας. Είναι το κλιμακωτό

αποτέλεσμα των αισθητικών κατακτήσεων των κατοίκων της περιοχής το οποίο αποτελεί και σημείο για την παραπέρα μελέτη της τοποιοστορίας.

Ο Καλλιτέχνης στη εργασία του, δεν προσπαθεί να αποκαταστήσει αυτήν τη διαδικασία φθοράς του χώρου, αλλά αυτό που αποζητά και πιστεύω ότι το πετυχαίνει σε μεγάλο βαθμό, είναι να παγώσει και να σταματήσει προσωρινά έστω και με ένα εικαστικό τρόπο αυτήν την πορεία αναγέννησης των νέων τοπίων στο χώρο. Αυτό το πάγωμα και το προσωρινό σταμάτημα του χρόνου, έχει μια μικρή διάρκεια καθώς τα ίδια τα σημεία επάνω στα έργα έχουν και αυτά την παράλληλη και φθίνουσα πορεία μέχρι να εξαφανιστούν και αυτά στο πέρασμα του χρόνου. Απλώς το ζωγραφικό έργο σε μικρό βαθμό, όπως και η φωτογραφία σε μεγαλύτερο, έχει αυτήν τη δύναμη να σταματά προσωρινά τη φθορά των σημείων. Η φωτογραφία, και λιγότερο το ζωγραφικό έργο ως αναπαραστάσεις του χώρου μέσα στο χρόνο, μας παρέχουν εκείνες τις πληροφορίες από τις οποίες μπορούμε να βγάλουμε συμπεράσματα και να παρατηρήσουμε τα χωρικά φαινόμενα σε ένα χρονικό διάστημα, ακόμα και όταν αυτά δεν θα υπάρχουν και θα είναι εξαφανισμένα.

Η εικαστική εργασία του καλλιτέχνη στηρίζεται στη μελέτη και τη βιωματική παρατήρηση της ελεύθερης άσκησης, κάτι που σημαίνει ότι ο καλλιτέχνης απεικονίζει αυτό που βλέπει μέσα από την οπτική μιας πραγματικότητας του έξω χώρου. Για το λόγο αυτό οι αναπαραστάσεις που αποτυπώνει στη ζωγραφική επιφάνεια δεν αποτελούν τμήματα μιας καλλιτεχνικής διεργασίας, η οποία προέκυψε από την αντιγραφή μέσω μιας αποτύπωσης μιας φωτογραφίας ενός χώρου, και η οποία αποτέλεσε το δείγμα για να αναπτυχθεί το εικαστικό έργο μέσα στο κλειστό χώρο του εργαστηρίου. Θεωρεί ότι η ζωγραφική του τέχνη, γίνεται το μέσο για να ξαναζωντανέψει η εικόνα και να φυλαχτεί προσωρινά ο χρόνος.

Δίπλα σε αυτήν τη πραγματικότητα των διαστάσεων αυτού του νέου χώρου που διαμορφώνεται, η μεταβολή παρασέρνει με την σειρά της, ανθρώπους και περιβάλλον και τους τοποθετεί σε νέες διαστάσεις. Το τοπίο έχει αλλάξει και τα αρχοντικά της περιοχής δεν είναι πλέον οικοδομήματα, καθώς πέρασαν σε μια άλλη διάσταση και χάνονται μέσα σε αυτήν τη διαδικασία αναγέννησης του χώρου. Μαζί όμως χάνεται και η ιδιαίτερη τοπική παραδοσιακή αρχιτεκτονική κληρονομιά με τα χαρακτηριστικά στοιχεία της.

12. Ν. Κ. Μουτσόπουλος. (2003). *Βυζαντινά και Μετά Βυζαντινά Μνημεία της Μακεδονίας*, Εκκλησίες του Ν. Φλώρινας, εκδ Μαλιάρης Παιδεία, Αθήνα, σελ

13. Ιωάννης Χολέβας. (1999). Οι Έλληνες Σλαβόφωνοι της Μακεδονίας, εκδ Πελασγός, Αθήναι, σελ 300.

[συνεχίζεται]

Πηγή: Physics News 18, “ΧΩΡΟΣ – ΧΡΟΝΟΣ – ΚΙΝΗΣΗ: Η Αναζήτηση των Δεσμών των Φυσικών Επιστημών με την Τέχνη”, Ταμουτσέλης Νικόλαος, Ζωγράφος, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Διαβάστε το προηγούμενο μέρος του άρθρου [εδώ](#)